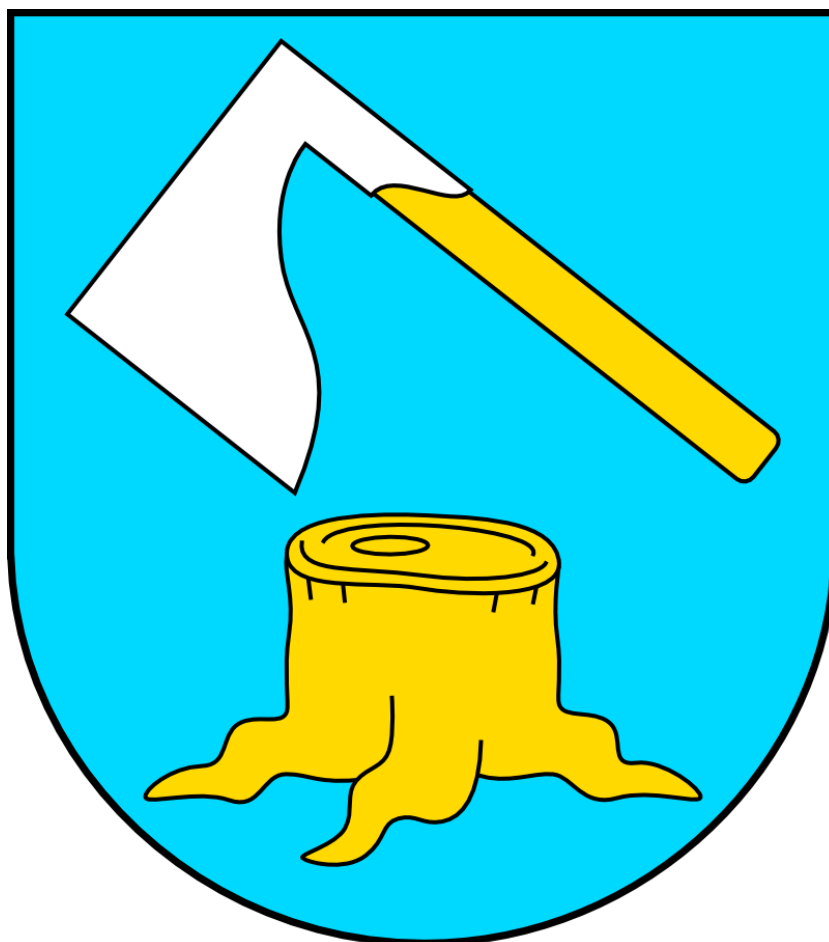

Uzasadnienie heraldyczno-historyczne projektów symboli gminy Markowa

Kamil Wójcikowski, Robert Fidura
Łódź – Łaski Szlacheckie,
Styczeń 2015

Spis treści

Podstawowe zasady heraldyki	4
Charakterystyka gminy Markowa.....	6
Zabytki gminy	6
Rys historyczny gminy Markowa	7
Markowa	7
Husów.....	7
Tarnawka	8
Parafie.....	8
Tradycje heraldyczne na terenie gminy	10
Symbolika gminy z czasów historycznych	10
Współczesna symbolika gminy.....	11
Heraldyka miejscowych posiadaczy ziemskich	11
Miejscowa heraldyka ziemska.....	13
Możliwości utworzenia herbu gminy	18
Herb gminy Markowa.....	19
Flaga gminy Markowa	19
Baner gminy Markowa	20
Pieczęcie Ozdobne gminy Markowa	20
Łańcuchy władzy gminy Markowa	20
Sztandar gminy Markowa.....	20
Odznaka Honorowa gminy Markowa.....	20
Kwestie techniczne.....	21
Załączniki	21
Załącznik nr 1 – Herb Gminy Markowa	22
Załącznik nr 2 – Flaga Gminy Markowa.....	23
Załącznik nr 3 – Baner Gminy Markowa.....	24
Załącznik nr 4 – Herb Gminy Markowa – rysunek monochromatyczny	25
Załącznik nr 5 – Flaga Gminy Markowa – rysunek monochromatyczny z proporcjami.....	26
Załącznik nr 6 – Baner Gminy Markowa – rysunek monochromatyczny z proporcjami.....	27
Załącznik nr 7 – Pieczęć Ozdobna Gminy Markowa	28
Załącznik nr 8 – Pieczęć Ozdobna Rady Gminy Markowa	29
Załącznik nr 9 – Pieczęć Ozdobna Wójta Gminy Markowa	30
Załącznik nr 10 – Łańcuch Wójta Gminy Markowa	31
Załącznik nr 11 – Łańcuch Przewodniczącego Rady Gminy Markowa	32
Załącznik nr 12 – Rysunek elementów łańcuchów w skali 1:1.....	33
Załącznik nr 13 – Odznaka Honorowa Gminy Markowa	34
Załącznik nr 14 – Prawa strona Sztandaru Gminy Markowa.....	35
Załącznik nr 15 – Lewa strona Sztandaru Gminy Markowa	36
Załącznik nr 16 – Konturowy rysunek projektu prawej strony płata sztandaru gminy Markowa z naniesionymi wymiarami.....	37
Załącznik nr 17 – Konturowy rysunek projektu lewej strony płata sztandaru gminy Markowa z naniesionymi wymiarami	37
Załącznik nr 18 – Dyplom Odznaki Honorowej Gminy Markowa.....	38

Wprowadzenie do heraldyki

Słowo herb pochodzi z czeskiego *erb*, co z kolei jest kalką niemieckiego *Erbe*, oznaczającego dziedzictwo. Już sama etymologia tego określenia wskazuje na sposób w jaki herby pojawiły się w naszym kręgu kulturowym. Te graficzne znaki związane były początkowo tylko z rodami rycerskimi, używane przez nie jako znaki rozpoznawcze na polu bitewnym. Pomysł powstał prawdopodobnie w dobie wypraw krzyżowych, kiedy zachodziła potrzeba odróżnienia od wroga obcego sobie rycerstwa, pochodzącego nierzadko z różnych krajów. Zbiór początkowo prostych figur szybko poszerzono, inspirując się m.in. zaobserwowanymi w czasie krucjat wzorami na orientalnych dziełach sztuki. Do Polski, herby dotarły w XIII wieku, prawdopodobnie z Niemiec i Czech przez Śląsk¹.

Herby miejskie pojawiły się w naszym kraju niemal równocześnie z rodowymi. Nowe formy samorządności nadawane miastom od XIII wieku wymagały wprowadzenia dla ich odpowiedniej symboliki, podkreślającej ową samorządność. Herby miejskie umieszczano głównie na pieczęciach².

Herby ziemskie, które są głównym obiektem naszego zainteresowania, symbolizować miały wszelkie terytoria, różniące się rozmiarami i rangą polityczną. Najstarsze herby ziemskie w Polsce pojawiły się jako herby księstw dzielnicowych w XIII wieku. Pierwsze znane przedstawienie pochodzi z co najmniej 1222 roku i zawiera konną postać księcia Kazimierza I opolsko-raciborskiego, trzymającego tarczę ze śląskim orłem. Użycie tego ptaka w różnych wariantach szybko stało się powszechne na ziemiach polskich. Dawne herby księstw niejednokrotnie przekształciły się w herby województw i niektóre ich elementy możemy podziwiać do dzisiaj³.

Gminy są uprawnione do posiadania herbu dopiero od 1990 roku, zgodnie z ustawą z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, której odpowiedni punkt mówi, że w gestii gminy leży: *podejmowanie uchwał w sprawach: herbu gminy, nazw ulic i placów publicznych oraz wznoszenia pomników*⁴. Należy zauważyć, że ustawa z niewiadomych powodów omijała flagi. 29 grudnia 1998 r. zmodyfikowano ten zapis. Stosowny artykuł otrzymał nowe brzmienie: *Jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać, w drodze uchwały organu stanowiącego danej jednostki, własne herby, flagi, elementy oraz insygnia i inne symbole*. Wzory symboli, o których tu mowa, muszą być ustanawiane, co mocno zaakcentowała nowela do ustawy, w zgodzie z zasadami heraldyki, weksylologii i z uwzględnieniem miejscowej tradycji historycznej. Symbole przyjęte przez lokalne władze ustawodawcze podlegają zaopiniowaniu, co też określiła poprawiona ustawa, przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej⁵. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji rozporządzeniem z dnia 20 stycznia 2000 r. powołał 13-to osobową Komisję Heraldyczną, czuwającą nad poprawnością projektowanych herbów. Wnioski wpływające do Komisji Heraldycznej powinny zawierać barwne projekty rysunkowe herbów i flag (po dwa egzemplarze), ich opis, uzasadnienie merytoryczne oraz tekst uchwały o przyjęciu projektów przez jednostki samorządowe⁶. Opinia Komisji Heraldycznej – zgodnie z prawem – powinna zostać sformułowana w ciągu trzech miesięcy od złożenia prośby.

¹ A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 29

² A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 64

³ A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 86-88

⁴ *Dziennik Ustaw*, 1990, nr 16, poz. 95, art. 18, pkt. 13

⁵ *Dziennik Ustaw*, 1998, nr 162, poz. 1126, art. 5

⁶ S. K. Kuczyński, „Komisja Heraldyczna rozpoczęła działalność”, *Biuletyn PTH*

Podstawowe zasady heraldyki

Heraldyka polska nigdy nie wypracowała jednolitego systemu heraldycznego, ani żadnego powszechnego zbioru zasad. Tworząc herby trzeba postępować zgodnie ze wskazówkami proponowanymi przez autorów współczesnych publikacji o charakterze heraldycznym, którzy zasady tworzyli w oparciu o niekompletne prace dawnych heraldyków polskich i opracowania zachodnie.

Podstawowymi elementami herbu są tarcza i godło. Kształty tarczy herbowej zmieniały się na przestrzeni lat. Pierwsze tarcze na ziemiach polskich, tak zwane gotyckie miały, zgodnie z ówczesną stylizacją, spód wycięty w łuk ostry. Wiek XV i Renesans przyniosły powrót do form Antyku, między innymi do łuków półkolistych i tak właśnie wycięte są spody ówczesnych tarcz – tak zwanych hiszpańskich. W zestawieniu tym pominiemy następną modę umieszczania herbów na wyszukanych tarczach o barokowo i rokokowo zdobionych kartuszach. Kolejnym typem tarczy, który nas interesuje jest XVIII i XIX wieczna tarcza francuska, upowszechniona w polskiej heraldyce przez twórców Albumu Heroldii Królestwa Polskiego, tworzących nowe herby na potrzeby miast, które dokumentacje swych herbów utraciły. Tarcza ta jest niemal prostokątna, z zaokrąglonymi dolnymi rogami i małym ostrzem pośrodku spodu⁷.

Współcześnie zaleca się projektowanie herbów z wykorzystaniem tarczy hiszpańskiej, ze względu na jej prostotę, przejrzystość i względną pojemność, oraz nawiązanie do złotego wieku w historii Polski.

Godło, czyli figura kładziona na tarczy, to najistotniejszy element herbu. Zasadniczo każda figura, poddana odpowiedniej stylizacji, może stać się godłem herbowym. Oczywiście należy unikać takich absurdalnych i niekojarzących się z heraldyką figur jak pojazdy czy fabryki. Godło, lub godła powinny być umieszczone centralnie i wypełniać tarczę herbową, ale nie dotykać do brzegów (wyjątkiem są tu np. przedstawienia wody, ziemi, lub murów obronnych). Nie zaleca się stosowania dodatkowych podziałów tarczy celem umieszczenia kilku godeł (poza wyjątkami), ale umieszczenie figur na jednym, wspólnym polu⁸.

Ścisłym regułem podlegają też barwy w herbie. W Polsce wyróżnia się 7 tak zwanych tynktur heraldycznych: złoto, srebro, czerwień, błękit, zieleń, czerń. Czasami dodaje się do tego barwę cielistą, purpurową i brunatną. W powyższym wyliczeniu wyróżnia się dwa metale – złoto i srebro, zaś resztę określa się mianem barw. Oczywiście najszlachetniejsze są kolejno złoto i srebro. Czerwień, jako barwa życiodajnej krwi, również stoi wysoko w hierarchii kolorów. Łączenie barw i metali reguluje zasada alternacji heraldycznej, która zabrania sąsiedzowania dwóch barw i dwóch metali. Wyjątkiem jest barwa czarna i cielistą, które mogą sąsiadować ze wszystkim. Zasada alternacji ma na celu wyróżnienie godeł z tarczy, tak aby herb był czytelny nawet z dużej odległości. Obowiązuje ona również w przypadku flag^{9 10}.

Pokrótkie należy powiedzieć też o języku opisywania herbów, zwanym blazonowaniem. Podstawową jego własnością jest opisywanie herbu od strony rycerza trzymającego tarczę, w związku z tym strony w opisie są odwrotne niż te, wynikające z rysunku. Kolejne zasady blazonowania, zaproponowane przez Alfreda Znamierowskiego, opisywanie nakazują rozpocząć od podania barwy pola, następnie zaś – figur. Barwy figur podajemy po określeniu ich nazwy i położenia. Istnieją położenia niektórych godeł,

⁷ P. Dudziński, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997, s. 16

⁸ A. Znamierowski, *Insignia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 29

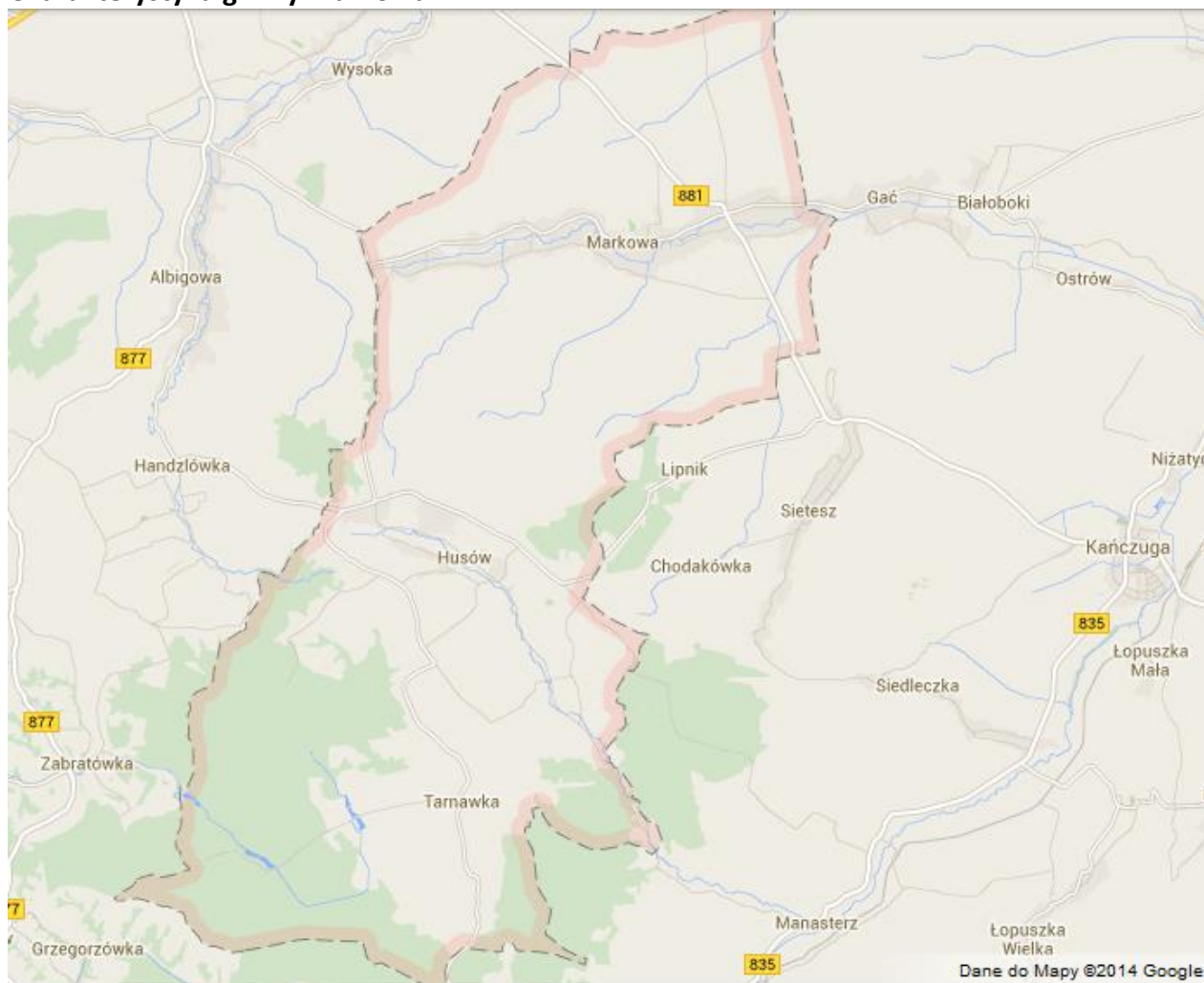
⁹ P. Dudziński, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997, s. 38-42

¹⁰ A. Znamierowski, *Insignia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 35

uznawane za standardowe i wówczas ich nie określamy. Na przykład dla miecza jest to położenie ostrzem w dół. W przypadku położenia odwrotnego do naturalnego, używa się określenia „na opak”. Miecz ostrzem w górę będzie zatem położony na opak. Istnieje 9 głównych stref, które określają położenie figur w herbie. Są to kolejno – prawy górny róg, środek głowicy, lewy górny róg, na prawo od środka, środek tarczy (położenie standardowe), na lewo od środka, na prawo od ostrza, ostrze (podstawa), na lewo od ostrza. Nazwy tych miejsc nie są ustalone i dopuszcza się inne określenia, jeśli tylko opisują one położenie precyzyjnie¹¹.

¹¹ A. Znamierowski, *Herbarz Rodowy*, Warszawa 2004, s. 79-85

Charakterystyka gminy Markowa

Rysunek 1: Mapa Gminy Markowa¹²

Gmina Markowa jest gminą wiejską położoną w południowej części powiatu łańcuckiego w województwie podkarpackim. Od zachodu gmina Markowa graniczy z gminą łańcut i Chmielnik, od północy także z gminą łańcut od wschodu z gminą Gać i Kańczuga, od południa z gminą Hyżne. Północna część gminy (wieś Markowa), leży na obszarze Przedgórze Rzeszowskiego, zaś południowa (Husów i Tarnawka) leży na obszarze Pogórza Dynowskiego. W skład gminy wchodzi tylko trzy sołectwa, tj. Markowa, Husów i Tarnawka. Na powierzchni 6,846 km² mieszka tutaj około 6736 ludzi¹³.

Zabytki gminy

Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa, do rejestru zabytków na obszarze gminy wpisane są tylko zespół dworski w Husowie oraz zabudowa wiejska w Husowie i Markowej¹⁴.

¹² Źródło: Google Maps

¹³ Informacje Gminy

¹⁴ NID

Rys historyczny gminy Markowa

W roku 1340, Kazimierz Wielki opanował część Rusi Czerwonej. Aby trwale związać nowe nabytki z Koroną, podjął szeroko zakrojoną akcję kolonizacyjną, połączoną z tworzeniem organizacji kościelnej. Król mianował w 1349 roku Ottona Pileckiego herbu Topór pierwszym starostą generalnym ziem ruskich i to jemu powierzył akcję kolonizacyjną. Osady zakładano na prawie niemieckim. Otton Pilecki działał głównie na południe od Łańcuta. Według listu kardynała Demetriusa, w roku 1384 istniały wsie Markenhof (Markowa) oraz Langenhof (prawdopodobnie Husów lub Handzlówka, jak uważa większość badaczy)¹⁵.

Markowa

Wieś Markowa wzmiankowana jest po raz pierwszy w roku 1384 w piśmie kardynała Demetriusa jako Markenhof (**Markowa Poręba**). Założycielem wsi w roku 1381 był Otton z Pilczy herbu Topór. Jego potomkowie posiadali wieś do XV wieku, kiedy to na krótko przejął ją Stanisław Stadnicki. W roku 1596, wieś należała do Konstantego Korniaкта, właściciela rozległych dóbr na terenie dzisiejszego powiatu łańcuckiego. Rodzina Korniaktów gospodarzyła w Markowej do początków XVIII wieku. Ostatnimi właścicielami wsi byli Lubomirscy (lata 1866-1926), właściciele tzw. dominium przeworskiego. W roku 1926, książę Andrzej rozparcelował folwark markowski. Na pocz. XX w. powstały we wsi: kółko rolnicze, kasa pożyczkowa, straż pożarna, kółko teatralne a w latach międzywojennych spółdzielnia mleczarska i jedna z pierwszych w Polsce spółdzielnia zdrowia. 24 marca 1944, niemieccy żandarmi i granatowi policjanci rozstrzelali polską ośmioosobową rodzinę Józefa i Wiktorii Ulmów, wraz z ukrywanymi przez nich ośmioma Żydami z rodzin Szallów i Goldmanów¹⁶.

Husów

Wieś Husów została założona prawdopodobnie w 4 ćwierci XIV wieku na prawie niemieckim. Być może do Husowa odnosił się zapis o wsi Langenhof (**Poręba Langeo**) w liście Demetriusa, chociaż taka opinia jest mniejszościowa wśród badaczy. Sama nazwa Husów jest nieznanej pochodzenia, istnieją teorie o pochodzeniu niemieckim (Hushow, Poręba Hussa), ruskim (od słowa hus' czyli gęś) lub polskim (nazwa dzierżawcza od imienia Hus). Pierwsza wzmianka pochodzi dopiero z 1424. Pierwszymi właścicielami Husowa byli Pileccy. Domniemany czas lokacji wsi oraz fakt, że pierwszymi właścicielami byli Pileccy, każe przypuszczać, że również Husów został założony przez Ottona Pileckiego. W roku 1478, synowie Jana Pileckiego dokonali podziału dóbr – Otton wziął klucz kańczudzki z Husowem, natomiast Stanisław otrzymał Łańcut i okolice. Po ich śmierci, dobra odziedziczył najmłodszy brat – Jan. W roku 1530, wdowa po Janie Pileckim – Magdalena z Jarosławia, przekazała klucz kańczudzki z Husowem swojemu siostrzeńcowi – Stanisławowi Odrowążowi ze Sprowy. Po nim, dobra odziedziczyła córka, Zofia, która majątek wniosła w wianie Stanisławowi Lubomirskiemu. Dobra kańczudzkie tym samym weszły w 1642 w skład klucza łańcuckiego Lubomirskich. W roku 1642, Stanisław przekazał Husów synowi, Janowi Sebastianowi. W roku 1781, Lubomirscy odsprzedali Husów Sanguszkom. 7 lat później, wieś odkupiła Kunegunda Prekowa, zaś w 1800, jej spadkobiercy sprzedali Husów Gabardowi de Vaux. W roku 1805, nowy właściciel zapisał wieś Teresie z hrabiów Mierów Jawornickiej. Ostatnim właścicielem wsi był Andrzej, syn Wacława Oborskiego¹⁷.

¹⁵ Informacje gminy

¹⁶ Informacje gminy

¹⁷ Informacje gminy

Tarnawka

Wieś założona prawdopodobnie na przełomie XIV i XV wieku przez ówczesnych właścicieli klucza łańcuckiego, tzn. Pileckich. Lokacja nastąpiła prawdopodobnie na prawie wołoskim. Zasadźcą był Ładomir Wołoszyn, który otrzymał Hodle Pole (późniejsza wieś Hadle) nad potokiem Tarnawka. Po rodzinie Pileckich, właścicielem wsi był Stanisław Odrowąż ze Sprowy, a po nim córka Zofia. Po roku 1592, dziedziczką była jej córka, Anna, żona Aleksandra Ostrońskiego. Kolejnym właścicielem był ich zięć – Stanisław Lubomirski. Jego dziedzicem był najstarszy syn – Aleksander Michał. W roku 1720 majątek przejęła Teresa, żona Pawła Karola Sanguszki. Ostatnią dziedziczką dóbr z tej rodziny była Anna, która w 1793 sprzedała majątek Karolowi Szydłowieckiemu. Na początku XIX wieku, wieś nabyła rodzina Kollermanów, która gospodarzyła tutaj aż do 1944¹⁸.

Parafie

Markowa

Parafia pod wezwaniem św. Doroty. Powstała prawdopodobnie w XV wieku. Akt erekcyjny nie zachował się, więc nie znamy dokładnego roku ani nazwiska fundatora (prawdopodobnie Pilecki). Fundacja została odnowiona w 1623 roku przez Konstantego Korniaкта. Dokument tej fundacji także zaginął, prawdopodobnie podczas najazdu tatarskiego w 1624. Najeźdźcy spalili także drewniany kościółek. Nowy budynek, również drewniany, wybudowano w 1676. W latach 1760-1792, probostwo Markowa podlegało Kolegiacie Jarosławskiej. W roku 1904 rozpoczęto budowę nowej świątyni w stylu neogotyckim, konsekrowanej w 1910¹⁹.

Husów

Parafia pod wezwaniem Św. Andrzeja Apostoła. Parafia w Husowie powstała prawdopodobnie w XV wieku. Od początku swojego istnienia należała do diecezji przemyskiej. Pierwszy kościół parafialny spłonął w czasie najazdu tatarskiego w 1624. Nie jest znana data jego budowy, ale prawdopodobnie powstał na przełomie XIV i XV, zaś ufundowali go Otton lub Elżbieta Pileccy. Nowy kościół wybudowano kilka lat po spaleniu pierwszego. Zachował się dokładny opis tego budynku z roku 1769 – był on drewniany, z kamienną podmurówką i dachem gontowym. Szczyt wieńczyła dzwonnica, także pokryta gontem. Fundamenty pod nowy, neogotycki kościół położono w roku 1912. Budowę zakłóciła I wojna światowa i wierni wprowadzili się do kościoła dopiero w 1916. Poświęcono go dopiero w 1927. Zniszczony w czasie II wojny światowej, odbudowany w latach 50. Zaczął niszczeć w 1977, ponownie odbudowany. Ponownie zaczął niszczeć w roku 1995. Pęknięcie ścian spowodowało decyzję o porzuceniu kościoła w roku 1998. Parafię i wyposażenie przeniesiono do nowego kościoła Św. Wacława, zaś stary kościół rozebrano w 2008²⁰.

¹⁸ Informacje gminy

¹⁹ http://www.markowa.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=52&strona=1

²⁰ <http://husow.pl/historia/historia-parafii/>

Tarnawka

Parafia pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP, pierwotnie grekokatolicka pod wezwaniem Św. Michała Archanioła. Cerkiew została wzniesiona w 1628 dla ludności grekokatolickiej. Obok drewnianego budynku w latach 30 postawiono murowany z cebulastymi kopułami. Po wysiedleniu ludności grekokatolickiej, od roku 1946 budynek służy parafii rzymskokatolickiej. Zabytkowa drewniana cerkiew niestety spłonęła w 1967²¹.

²¹ <http://podkarpackie.regiopedia.pl/wiki/kosciol-w-tarnawce-k-lancuta>

Tradycje heraldyczne na terenie gminy

Symbolika gminy z czasów historycznych

Dwie z trzech wsi wchodzących w skład gminy Markowa – Markowa i Husów, posługiwały się w swojej historii indywidualnymi znakami pieczętnymi.

Pieczęć Markowej była w użyciu przynajmniej od XVIII wieku. Z zachowanych odcisków w Księdze Sądowej Wsi Markowa (lata 1591-1777) wynika, że była to okrągła pieczętka, pozbawiona legendy otokowej. W polu pieczęci w owalnej tarczy widniał inicjał „M”. Wewnętrzna tarcza ukoronowana, u dołu i po bokach okolona skrzyżowanymi gałęziami (palmowymi?).

Fot. 1: Odciski pieczęci Markowej, II poł. XVIII wieku²²

Znane są także odciski pieczętnie wsi oraz samorządu gminnego Husowa. Wszystkie pochodzą z XIX wieku. Wspólnym elementem trzech znanych odcisków jest godło – gęś, skrzyżowane gałązki półkoliście okalające godło od dołu, oraz legenda otokowa umieszczona półkoliście u góry. Gęś jest godłem mówiącym, nawiązującym do ruskiego słowa *hus'*, oznaczającego gęś. Pieczęć pierwsza z roku 1883, o średnicy 27 mm. W górnej połowie otoku napis WIESZ HUSSÓW, w dolnej dwie skrzyżowane gałązki. Godło obwiedzione linią ciągłą. Druga pieczęć z roku 1885, ma średnicę 28 mm. W górnej części otoku napis GMINNY HUSSOW, w dolnej skrzyżowane gałązki. Godło bez linii oddzielającej. Ostatnia pieczęć pochodzi z 1892 roku i jest identyczna jak poprzednia.

Fot. 2: Odciski pieczęci Husowa, XIX wiek²³

Nieznane są nam ewentualne pieczęcie wsi albo samorządu gminnego Tarnawki.

²² Skan z Księgi Sądowej Wsi Markowa (1591-1777) wykonany przez Bibliotekę im. Stefanyka we Lwowie, dzięki uprzejmości Towarzystwa Przyjaciół Markowej

²³ A. Karczmarszewski, *Pieczęcie gmin jednostkowych z okresu galicyjskiego*, Rzeszów 2006, s. 74

Współczesna symbolika gminy

Obecnie, gmina Markowa posługuje się „herbem” nawiązującym bezpośrednio do pieczęci sądowej wsi Markowa. Rysunek z pieczęci został jedynie uszczegółowiony i pokolorowany. Dodane zostały także półkoliste słowa GMINA u góry i MARKOWA u dołu.

Rys. 1: „Herb” gminy Markowa²⁴

Innym symbolem związanym z gminą Markowa jest „herb” Towarzystwa Przyjaciół Markowej. Jest to zmodyfikowany herb powiatu łancuckiego, gdzie pozostawiono krzyż z czerwoną tarczą, a w niej popiersie archanioła, pod którym topór nad pieńkiem. Znak ten ma charakter całkowicie nieoficjalny.

Rys. 2: „Herb” Towarzystwa Przyjaciół Markowej²⁵

Oba opisane wyżej znaki nie mogą stanowić herbu gminy Markowa. Mając tego świadomość, władze gminy zwróciły się do nas o zaprojektowanie poprawnych symboli samorządowych.

Heraldyka miejscowych posiadaczy ziemskich

Sukcesja najważniejszych właścicieli ziemskich w historii Gminy została opisana w rozdziale **Rys historyczny gminy Markowa**. Otton z Pilczy i jego potomkowie używali herbu Topór, który przedstawiał w polu czerwonym topór srebrny o stylisku złotym. Stadniccy używali herbu Szreniawa, przedstawiającego w polu czerwonym krzywaśń srebrną z zaćwieczonym u góry takimż krzyżem kawalerskim. Podobnego herbu, ale bez krzyża, używali Lubomirscy. Korniaktowie mieli prawo do herbu własnego przedstawiającego w polu błękitnym pas srebrny pomiędzy krzyżem kawalerskim złotym od czoła i takąż gwiazdą od podstawy. Książęca rodzina Sanguszków pieczętowała się Pogonią Litewską.

²⁴ Źródło: Gmina Markowa

²⁵ Źródło: Gmina Markowa

Poniżej prezentujemy herby ważniejszych miejscowych właścicieli ziemskich:

Rysunek 2: Topór Pileckich²⁶

Rysunek 3: Szreniawa Stadnickich²⁷

Rysunek 4: Crucini Korniańców²⁸

Rysunek 5: Herb własny książąt Lubomirskich²⁹

Rysunek 6: Herb własny książąt Sanguszków³⁰

²⁶ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Tadeusz Gajl, Avalokitesvara

²⁷ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Tadeusz Gajl, Bastianow, Avalokitesvara

²⁸ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Tadeusz Gajl, Bastianow, Avalokitesvara

²⁹ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Jolanta Krawczyk

³⁰ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Jolanta Krawczyk

Miejscowa heraldyka ziemska

W tradycje heraldyczne gminy wpisuje się naturalnie miejscowa heraldyka ziemska. W dobie swego powstania, najstarsze miejscowości Gminy wchodziły zapewne w skład Rusi Halicko-Włodzimierskiej. Herbem tego księstwa był w polu błękitnym lew wspięty. Godło to znamy m.in. z pieczęci wielkorządcy halickiego Władysława Opolczyka.

Rysunek 7: Pieczęć Władysława Opolczyka z 1379, herb Rusi z heraldycznej lewej³¹

Rysunek 8: Herb Rusi Halicko-Wołyńskiej, rekonstrukcja współczesna³²

Lew jako godło herbowe Rusi odziedziczyło województwo ruskie, utworzone w 1434. Herb województwa przedstawiał w polu błękitnym lwa złotego, ukoronowanego, wspinającego się na skały. Ściślej rzecz biorąc był to herb ziemi lwowskiej (znany już z chorągwi tej ziemi spod Grunwaldu, ale pozbawiony korony), którego wykorzystanie rozszerzyło się na całe województwo³³.

Rysunek 9: Herb ziemi lwowskiej (później województwa ruskiego) według *Stemmata Polonica*³⁴

Rysunek 10: Herb woj. ruskiego według herbarza Niesieckiego (wydanie XIX-wieczne)³⁵

Rysunek 11: Herb woj. ruskiego, rekonstrukcja współczesna³⁶

Województwo ruskie dzieliło się na kilka ziem. Obok wspomnianej ziemi lwowskiej w jego skład wchodziły ziemie: przemyska, sanocka, chełmska i halicka. Tereny dzisiejszej gminy leżały w ziemi sanockiej. Znamy jest herb tej ziemi, przedstawiający w polu błękitnym orła dwugłowego, złotego, pod jedną koroną. W takich barwach i kształcie pojawił się już na

³¹ Autor nieznany, źródło: Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa

³² Źródło: Wikipedia, autorstwo: Alex Tora

³³ K. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 11-12, 45-47

³⁴ Opr. H. Polackówna, *Stemmata Polonica* (rękopis Klejnotów Długosza), Lwów 1928, s. 30

³⁵ K. Niesiecki, *Korona polska (...)*, t. 1, s. 150

³⁶ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Bastianow

sztandarze przemyskim, użytym w czasie bitwy pod Grunwaldem. Początkowo herb taki przypisywano tylko ziemi przemyskiej, z czasem utożsamiano go zarówno z ziemią przemyską jak i sanocką³⁷. Niektóre źródła, takie jak ilustracja ze Statutu Łaskiego, dokonywały rozróżnienia tych dwóch herbów, dając orłowi przemyskiemu tynkturę srebrną³⁸. Takie też stanowisko przyjęła Komisja Heraldyczna, akceptując m.in. złotego orła sanockiego w herbie powiatu brzozowskiego (który leży na terenie dawnej ziemi sanockiej) oraz srebrnego orła przemyskiego w herbie powiatu przeworskiego (który leży na terenie ziemi przemyskiej). Herb ziemi przemyskiej i sanockiej funkcjonował aż do czasów zaboru austriackiego, tj. do 1772.

Rysunek 12: Chorągiew przemyski pod Grunwaldem (rekonstrukcja współczesna)³⁹

Rysunek 13: Herb ziemi przemyskiej według *Stemmata Polonica*⁴⁰

Rysunek 14: Herb ziemi przemyskiej według herbarza Niesieckiego (wydanie XIX-wieczne)⁴¹

³⁷ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 105

³⁸ Warto dodać, że niektóre kopie tego dokumentu rekonstruowały barwy jako czerwono-złote

³⁹ A. Klein, N. Sekunda, K.A. Czerniejewski, *Chorągwie polskie pod Grunwaldem*, Łódź 2000, s. 48-49

⁴⁰ Opr. H. Polackówna, *Stemmata Polonica* (rękopis *Klejnotów Długosza*), Lwów 1928, s. 30

⁴¹ K. Niesiecki, *Korona polska (...)*, t. 1, s. 150

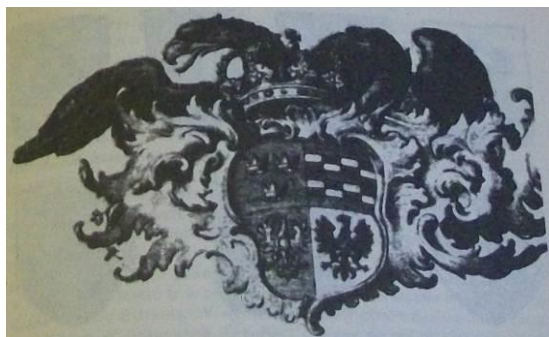
Kolejny rozdział w heraldyce ziemskiej regionu powstał po rozbiorach Polski. Krótko po dokonaniu I zaboru, władze austriackie ustaliły herby dla nowych nabytków terytorialnych monarchii. Okolice Markowej znalazły się w granicach tworu o oficjalnej nazwie Królestwo Galicji i Lodomerii, w skrócie nazywanego Galicją. Dla jednostki tej już w 1772 opracowano herb, nawiązujący do XVI-wiecznych herbów Galicji (Halicza) i Lodomerii (Włodzimierza), pochodzących z pieczęci roszczeniowych monarchów najpierw węgierskich, a potem habsburskich. Dla Galicji herbem tym były w polu błękitnym trzy korony złote, 2 i 1 (zapewne nawiązanie do herbu Kapituły Krakowskiej), zaś dla Lodomerii (złatinizowana nazwa Księstwa Włodzimierskiego), w polu błękitnym dwa pasy szachowane czerwono-srebrno. Herb ten nie ma żadnej starszej tradycji historycznej. Opisane dwa herby funkcjonowały w latach 1772-75 na jednej tarczy dzielonej w słup, z prawej herb Galicji, z lewej Lodomerii, jako herb Królestwa Galicji i Lodomerii.

W roku 1775 kompozycję tą wzbogacono o herb Księstwa Zatorskiego, dodając dodatkowe pole u dołu (tarcza dzielona w rosochę na opak), błękitne z orłem srebrnym.

Rysunek 15: Trójpólowy herb Galicji, Lodomerii i wspólny księstw Oświęcimskiego i Zatorskiego, z herbem Austrii w tarczy sercowej, na rewersie monety 30 krajcarów z 1776⁴²

W roku 1782 dokonano jeszcze jednej zmiany, dodając czwarte pole, z herbem Księstwa Oświęcimskiego – w polu błękitnym orzeł czerwony, z inicjałem „O” na piersi, oraz dodając inicjał „Z” na piersi orła zatorskiego. Wymienione tu barwy pól i godeł herbów księstw śląskich były różnie odmieniane, wśród przedstawiających je artystów brak było konsensusu. Spotykało się np. czerwonego orła w srebrnym polu dla Zatoru.

Rysunek 16: Herb Królestwa Galicji i Lodomerii z dyplomu nobilitacyjnego Franciszka Bolla z 1794⁴³

Rysunek 17: Herb Królestwa Galicji i Lodomerii; laska marszałka krajowego ks. Eustachego Sanguszki z 1891⁴⁴

⁴² S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 228

⁴³ S. Górzyński, *Nobilitacje w Galicji w latach 1772-1918*, Warszawa 1999, s. 39

⁴⁴ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 229

W 1804 powstał nowy herb Galicji. Przedstawiał on w polu błękitnym pas czerwony, nad nim kawkę czarną, pod nim trzy korony złote, 2 i 1. Nowe godło – kawka, miało nawiązywać do księstwa Halickiego, jako godło mówiące (*kawka – halka*). W okresie tym stworzono też kolejny złożony herb prowincji, który przedstawiał na tarczy trójdzielnej w polu górnym herb Lodomerii, w polach dolnych herby księstw śląskich, w tarczy sercowej herb Galicji. W użyciu był też wariant, w którym herb Galicji umieszczano w polu pierwszym, tworząc herb czwórdzielny w krzyż, oraz wariant czteropolowy jak herb z 1782⁴⁵.

Rysunek 18: Herb Galicji od 1804, pole dolne zawiera herb Galicji z 1772⁴⁶

Rysunek 19: Herb wielki Austro-Węgier z lat 1836-66, w polu 6 (lewe dolne) herb Galicji – trójdzielny z tarczą sercową⁴⁷

Rysunek 20: Herb Galicji od 1807 według albumu *Kawa Hag*⁴⁸

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 Markowa i okolice znalazły się w województwie lwowskim, w powiecie krośnieńskim. Zaprojektowany w okresie międzywojennym herb województwa lwowskiego miał wyglądać jak następuje: *Tarcza dwudzielna – w polu górnym błękitnym lew złoty w koronie złotej, zwrócony w lewo wspina się przednimi łapami na skałę; w polu dolnym, również błękitnym, orzeł biały o dwóch głowach, które jedna korona otacza*. Kompozycja miała więc łączyć herby historycznego województwa ruskiego oraz ziemi przemyskiej i sanockiej⁴⁹. Międzywojenne projekty herbów wojewódzkich nie zdążyły wejść w życie. Jednakże z tego projektu można wysnuć wniosek, że również przedwojenni heraldycy proponowali srebro jako tynkturę orła w herbie ziemi przemyskiej.

⁴⁵ S. Kuczyński, *Polskie herby ziemskie: geneza, treści, funkcje*, Warszawa 1993, s. 227-231

⁴⁶ H. G. Ströhl, *Oesterreichisch-Ungarische Wappenrolle*, Wiedeń 1890

⁴⁷ A. Znamierowski, P. Dudziński, *Wielka księga heraldyki*, Warszawa 2008, s. 203

⁴⁸ M. Gumowski, *Herbarz Polski*, Wydawnictwo Kawa Hag, 1932

⁴⁹ Projekt Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie nadania herbów województwom, AAN, PRM 59-10, s. 18-21

Rysunek 21: Herb województwa lwowskiego, oryginalny projekt z 1928⁵⁰

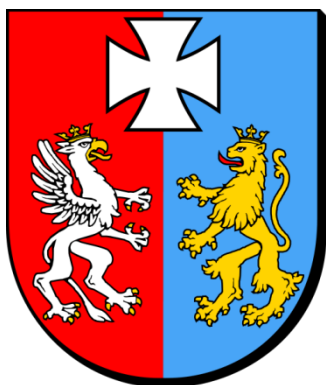

Rysunek 22: Herb województwa lwowskiego, rekonstrukcja współczesna⁵¹

Po II wojnie światowej zapomniano o herbach ziemskich aż do 1999 roku, kiedy nowa reforma administracyjna przywróciła powiaty. Krótco potem ustalono herby nowych województw i powiatów.

Herb województwa podkarpackiego przedstawia na tarczy dzielonej w słup w polu prawym, czerwonym, gryfa srebrnego, wspiętego, ukoronowanego, w lewo, w polu lewym, błękitnym, lwa złotego, wspiętego, ukoronowanego, nad nimi, na linii podziału, krzyż kawalerski srebrny. Herb ten kompiluje elementy herbu województw: bełckiego (pole prawe), ruskiego (pole lewe) i stolicy województwa, Rzeszowa (krzyż)^{52 53}.

Herb ustanowił także powiat łańcucki. Przedstawia on w polu błękitnym krzyż kawalerski srebrny, na który nałożony herb łańcuta⁵⁴.

Rysunek 23: Herb województwa podkarpackiego⁵⁵

Rysunek 24: Herb pow. łańcuckiego⁵⁶

⁵⁰ Rys. W. Graniczny

⁵¹ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Poznaniak

⁵² Uchwała nr XXI/212/2000 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 28 sierpnia 2000 roku w sprawie ustanowienia herbu Województwa Podkarpackiego

⁵³ Uchwała nr XXX/330/2001 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 23 kwietnia 2001 roku zmieniająca uchwałę nr XXI/212/2000 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 sierpnia 2000 roku w sprawie ustanowienia herbu Województwa Podkarpackiego

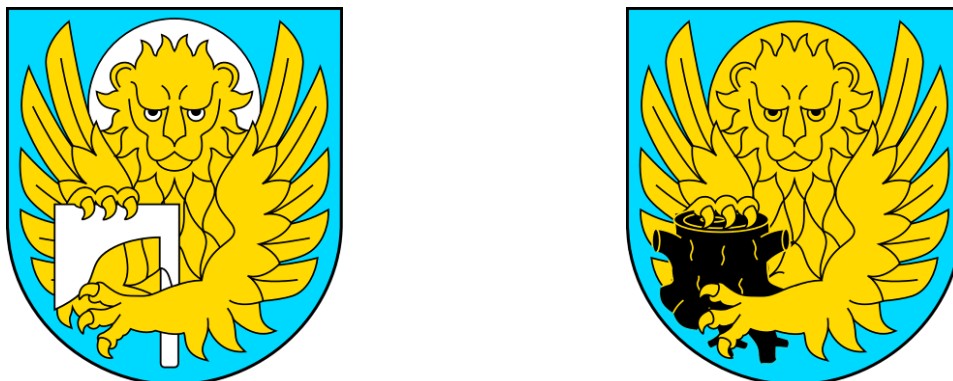
⁵⁴ Uchwała Nr XXIV/144/2001 Rady Powiatu łańcuckiego z dnia 6 stycznia 2001 w sprawie ustanowienia herbu, flagi i chorągwi heraldycznej Powiatu łańcuckiego

⁵⁵ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Bastianow

⁵⁶ Źródło: Wikipedia, autorstwo: Mirosław Toton

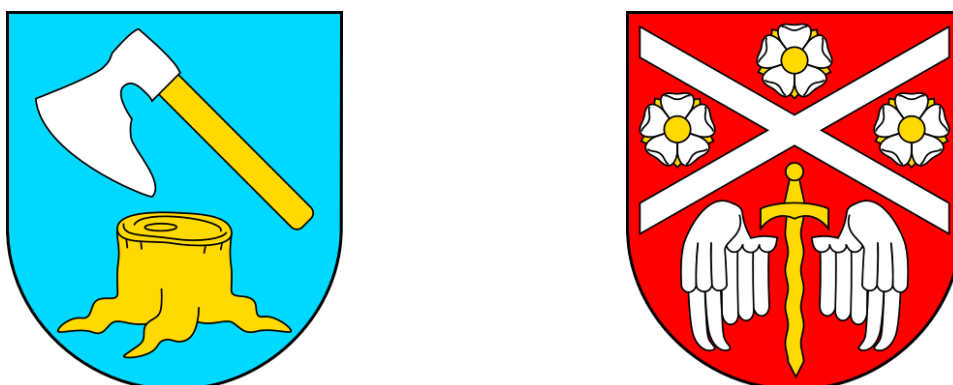
Możliwości utworzenia herbu gminy

W procesie tworzenia herbu gminy Markowa możliwe były różne drogi podejścia do tematu. Odrzucony został pomysł stworzenia kompilacji godeł herbowych z pieczęci Markowej i Husowa. Kompilacja taka byłaby niepełna (brak godła Tarnawki) oraz niekorzystna kompozycyjnie. Rozważano nawiązanie do nazwy Markowa poprzez umieszczenie w herbie atrybutu Św. Marka, skrzydlatego lwa. Warianty herbu z tym motywem zostały odrzucone przez władze gminy.

Rysunek 25: Projekty herbu mówiącego gminy Markowa

Zdecydowano, że najważniejszym elementem historycznym dla gminy Markowa jest ród Pileckich herbu Topór. Otton z Pilczy jest założycielem Markowej, a także prawdopodobnie Tarnawki i Husowa. Drugim istotnym elementem historii gminy jest fakt założenia wszystkich trzech wsi na surowym korzeniu. Nadającym się na heraldyzację motywem historycznym jest także fakt istnienia trzech parafii na terenie gminy. Ostatecznie przedłożono władzom gminy dwa projekty herbu. Jeden przedstawiał w polu błękitnym topór srebrny o stylisku złotym, pod którym takież wykarczowany pieńek o trzech korzeniach. Liczba korzeni odnosi się do liczby wsi wchodzących w skład gminy oraz historycznych parafii działających obecnie lub w przeszłości na terenie gminy. Drugi projekt przedstawiał od czoła krzyż skośny srebrny, pomiędzy trzema takimiż różami ze środkami złotymi, od podstawy skrzydła anielskie srebrne, flankujące miecz płomienisty złoty. Władze gminy poprosiły o modyfikację wariantu pierwszego, polegającą na ustawieniu topora w pozycji „w skos”. Oba warianty zostały poddane konsultacjom społecznym, w których do przedłożenia Komisji Heraldycznej wybrano ostatecznie wariant pierwszy.

Rysunek 26: Propozycje przedstawione społeczeństwu gminy na konsultacjach. Wariant drugi nawiązuje do herbu Topór barwami

Herb gminy Markowa

Powyższe rozumowanie skłania nas do przedstawienia następującego projektu herbu gminy Markowa:

W polu błękitnym od czoła topór srebrny o stylisku złotym, w skos, od podstawy pieniek złoty o trzech korzeniach.

Topór pochodzi od Ottona Pileckiego, pierwszego właściciela dóbr łańcuckich, założyciela Markowej i prawdopodobnie także Husowa i Tarnawki. Stylizacja topora została wprost zaczerpnięta z jednego z zachowanych odcisków pieczęci Ottona. Jest to typowy sposób przedstawiania herbowego topora w średniowieczu. Jediną różnicą w projekcie herbu jest lekkie wydłużenie styliska topora, celem uzyskania lepszej kompozycji.

Fot. 3: Pieczęć Ottona z Pilczy przy dokumencie z 1369 roku⁵⁷

Pieniek o liczbie korzeni odpowiadającej liczbie wsi i parafii gminy Markowa, przypomina o metodzie jaką założono wszystkie trzy wsie gminy. Ułożenie topora w skos daje z jednej strony odmienienie godła herbowego Pileckich, dzięki czemu nie cytujemy tego godła wprost, z drugiej zaś strony, w połączeniu z pieńkiem, nabiera dodatkowego znaczenia symbolicznego nawiązującego do okresu zakładania wsi.

Barwy godeł wywiedziono z barw herbowych Ziemi Przemyskiej. W przypadku Topora są to barwy właściwe dla godła tego herbu szlacheckiego. Niezależnie od tego, barwy mają też ogólną symbolikę, oznaczają m.in.: złoto – szlachetność, delikatność, życzliwość, otuchę, wzniosłość, srebro – bogactwo, pokora, uczciwość, niewinność, czystość, prawdę, błękit – prawość, piękno, wzniosłość, pochwałę. Niezależnie od tego, znaczenie mają też konfiguracje barw: złota z błękitną oznaczają radość, srebrna z błękitną zaś to barwy maryjne⁵⁸. Dopuszcza się, na potrzeby poligrafii i grafiki komputerowej, wyrażanie tynktury złotej przez kolor żółty, zaś srebrnej – biały.

Flaga gminy Markowa

Proponujemy, aby flaga gminy była płatem o proporcjach 5:8 (wysokość do długości). Płat podzielony poziomo na pasy kolejno żółty i błękitny, oba szerokości 3/40 wysokości płata, następnie biały szerokości 28/40 wysokości płata i kolejno błękitny i żółty szerokości 3/40 wysokości płata. Na najszerszym płacie białym herb gminy w części centralnej, wysokości 3/5 wysokości płata.

⁵⁷ Fot. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne w Kijowie

⁵⁸ P. Dudziński, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997, s. 40-42

Baner gminy Markowa

Baner gminy Markowa to prostokątny płat materiału o proporcji 1:4 (szerokość do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi herbem wysokości $\frac{3}{20}$ wysokości płata, umieszczonym tak, że jego środek znajduje się w $\frac{1}{3}$ odległości od górnego skraju banera, zaś jego pionowa oś symetrii pokrywa się z pionową osią symetrii banera.

Pieczęcie Ozdobne gminy Markowa

Pieczęcie Ozdobne gminy Markowa zaprojektowano w trzech wariantach: pieczęć ogólna, pieczęć Rady Gminy i pieczęć Wójta. We wszystkich przypadkach pieczęcie są okrągłe, o średnicy 36 mm, z godłem herbu gminy w części centralnej oraz majuskułową legendą otokową w postaci odpowiednio: **GMINA*MARKOWA*, **RADA GMINY*MARKOWA*, **WÓJT*GMINY MARKOWA*. Przerywnik * ma formę krzyżyka kawalerskiego, w nawiązaniu do przerywników używanych na historycznych pieczęciach miejskich na terenie Rzeczypospolitej.

Łańcuchy władzy gminy Markowa

Łańcuchy władzy gminy Markowa składają się z 12 ogniw w kształcie róży heraldycznej. Klejnot łańcucha stanowi, przywieszona u dołu, plakietka z obustronnie obramowanym herbem gminy, umieszczonym w ozdobnym kartuszu ze stylizowanych liści róży, w taki sposób, że z ogniwem łańcucha znajdującym się powyżej, sprawia on wrażenie pełnej rośliny. Zewnętrzna średnica łańcucha wynosi 350 mm, wewnętrzna 230 mm, wysokość plakietki z herbem 65 mm. Wymiary kartusza z liści róży to 92 mm na 86 mm szerokości do wysokości, średnica róży stanowiącej ogniwo to 60 mm. Łańcuchy są metalowe, wójtowski z metalu w barwie złotej, Przewodniczącego Rady Gminy z metalu w barwie srebrnej. Róże są atrybutem patronki kościoła parafialnego w Markowej, Św. Doroty.

Sztandar gminy Markowa

Sztandar gminy Markowa jest płatem kwadratowym o wymiarach 100x100 cm, obszytym frędzlą złotą szerokości 5 cm. Płat zawieszony jest na drzewcu długości 200 cm, z drewna toczonego, zwieńczonym grotem z metalu barwy złotej, w postaci godła herbu Topór wysokości 23 cm. Prawa strona płata jest czerwona, z godłem państwowym wysokości 82 cm oraz stylizowanymi różami srebrnymi, każda z środkiem i dwoma listkami, złotymi, o wymiarze 15,5 x 15,5 cm. Lewa strona płata jest srebrna, w części centralnej z herbem Gminy wysokości 65 cm. W rogach płata stylizowane róże jak na prawej stronie, ale w całości złote. U góry płata sztandaru, między różami, napis majuskułowy GMINA, u dołu MARKOWA, nicią błękitną. Czcionka Cinzel, wysokość 9 cm.

Odznaka Honorowa gminy Markowa

Odznaka Honorowa gminy Markowa ma na awersie postać róży z dwoma listkami. Poniżej kwiatu tarcza z obustronnie obramowanym herbem. Dolna krawędź tarczy otoczona otokiem z napisem ZASŁUŻONY DLA GMINY MARKOWA. Rewers stanowi tylko obrys awersu, z obustronnie zaznaczoną krawędzią, oraz zapinką agrałkową. Odznakę nosi się na lewej piersi, po odznaczeniach państwowych. Wymiary odznaki to 36x45 mm.

Kwestie techniczne

Specyfikacja barw CMYK:

Złoty – C: 0%, M: 15%, Y: 100%, K: 0%

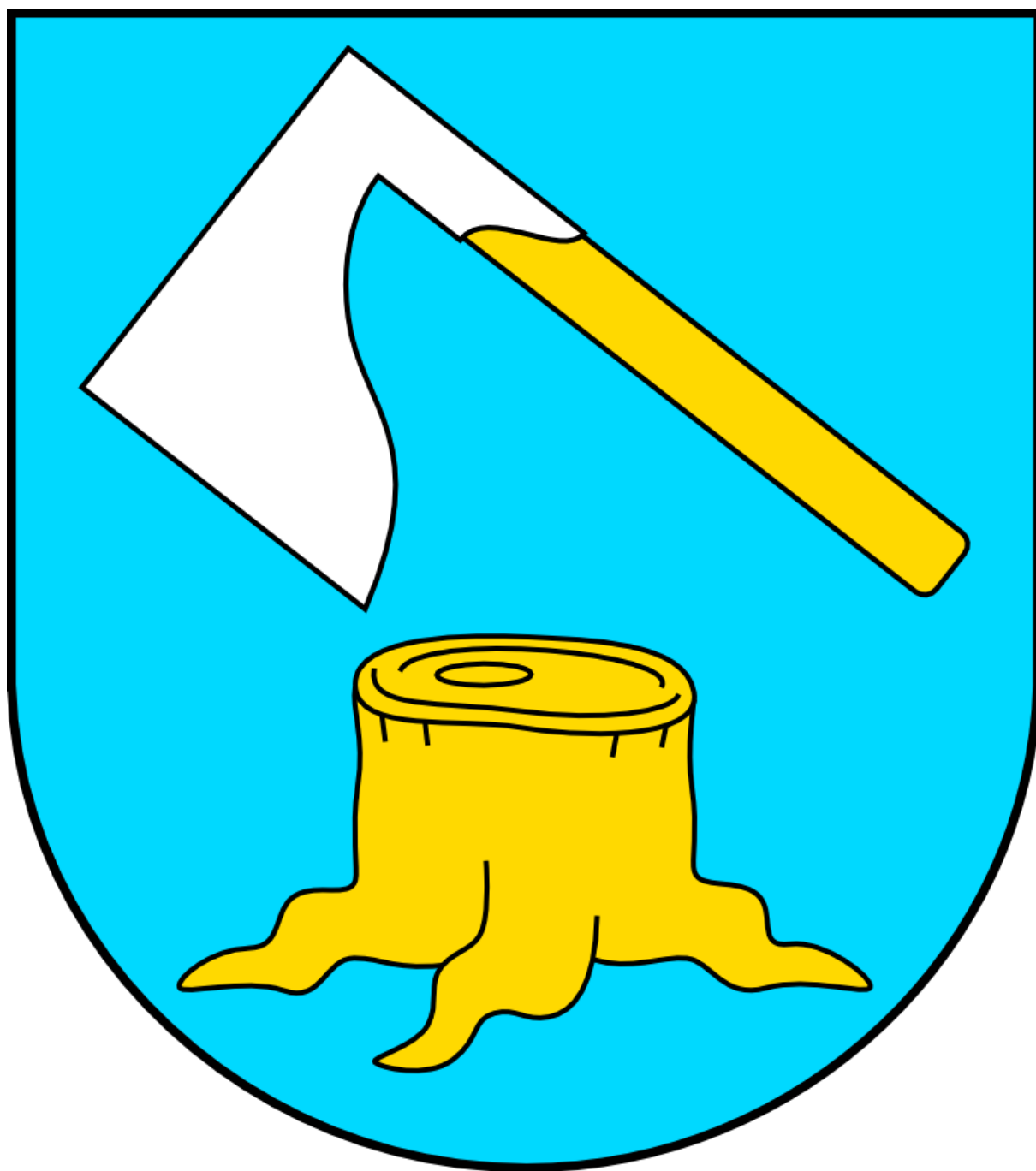
Srebrny – C: 0%, M: 0%, Y: 0%, K: 0%

Błękitny – C: 100%, M: 15%, Y: 0%, K: 0%

Załączniki

1. Herb Gminy Markowa,
2. Flaga Gminy Markowa,
3. Baner Gminy Markowa,
4. Herb Gminy Markowa – rysunek monochromatyczny,
5. Flaga Gminy Markowa – rysunek monochromatyczny z proporcjami,
6. Baner Gminy Markowa – rysunek monochromatyczny z proporcjami,
7. Pieczęć Ozdobna Gminy Markowa,
8. Pieczęć Ozdobna Rady Gminy Markowa,
9. Pieczęć Ozdobna Wójta Gminy Markowa,
10. Łańcuch Wójta Gminy Markowa,
11. Łańcuch Przewodniczącego Rady Gminy Markowa,
12. Rysunek elementów łańcuchów w skali 1:1
13. Odznaka Honorowa Gminy Markowa,
14. Prawa strona Sztandaru Gminy Markowa,
15. Lewa strona Sztandaru Gminy Markowa,
16. Konturowy rysunek projektu prawej strony płata sztandaru gminy Markowa z naniesionymi wymiarami,
17. Konturowy rysunek projektu lewej strony płata sztandaru gminy Markowa z naniesionymi wymiarami,
18. Dyplom Odznaki Honorowej Gminy Markowa.

Załącznik nr 1 – Herb Gminy Markowa

C: 0%, M: 15%, Y: 100%, K: 0%

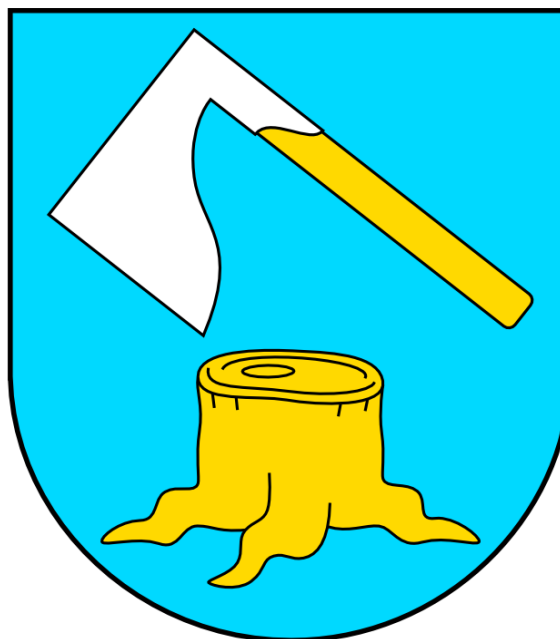

C: 0%, M: 0%, Y: 0%, K: 0%

C: 100%, M: 15%, Y: 0%, K: 0%

Załącznik nr 2 – Flaga Gminy Markowa

C: 0%, M: 15%, Y: 100%, K: 0%

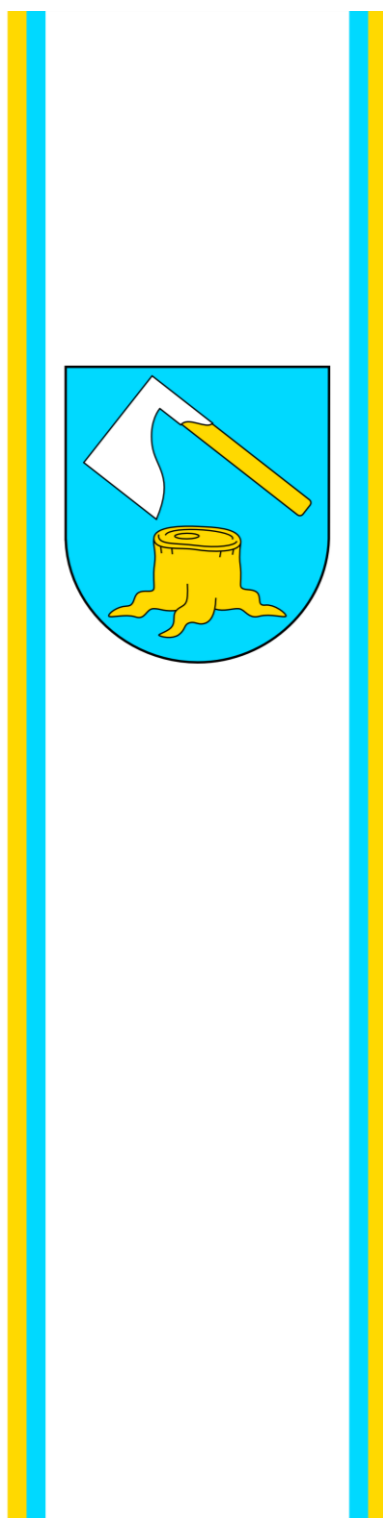

C: 0%, M: 0%, Y: 0%, K: 0%

C: 100%, M: 15%, Y: 0%, K: 0%

Załącznik nr 3 – Baner Gminy Markowa

C: 0%, M: 15%, Y: 100%, K: 0%

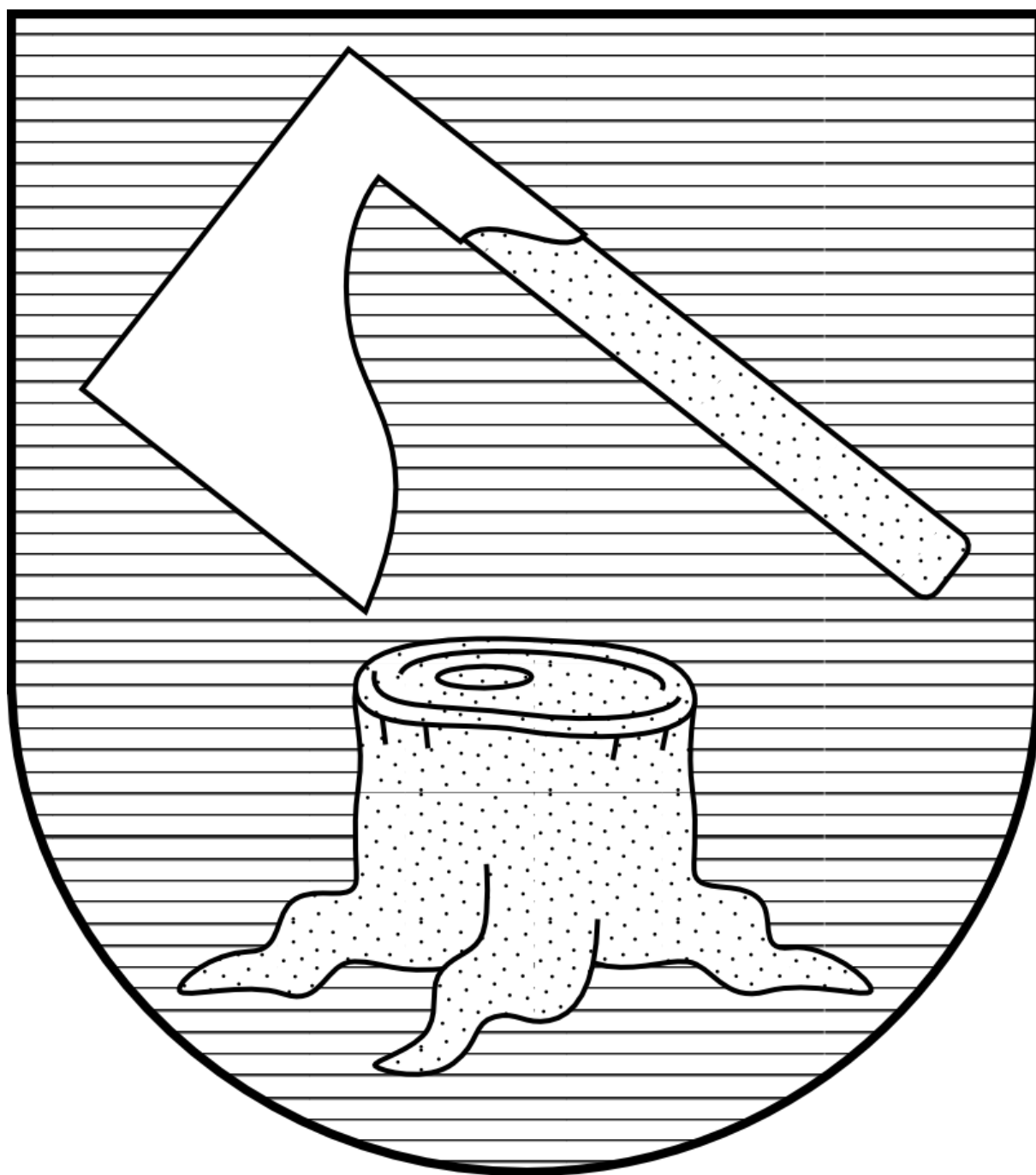

C: 0%, M: 0%, Y: 0%, K: 0%

C: 100%, M: 15%, Y: 0%, K: 0%

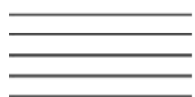
Załącznik nr 4 – Herb Gminy Markowa – rysunek monochromatyczny

Złoty

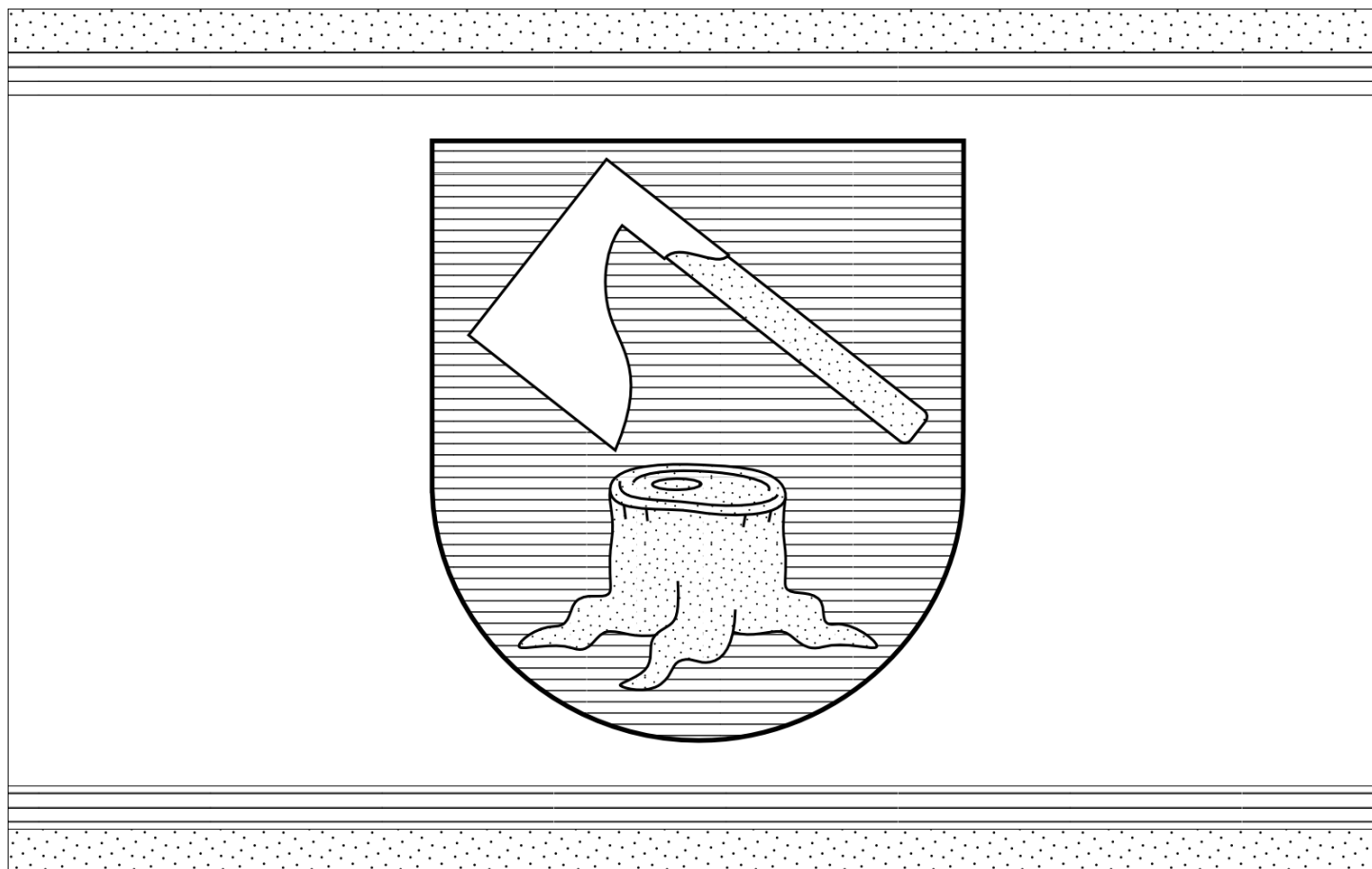

Srebrny

Błękitny

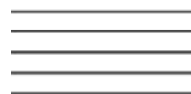
Załącznik nr 5 – Flaga Gminy Markowa – rysunek monochromatyczny z proporcjami

Żółty

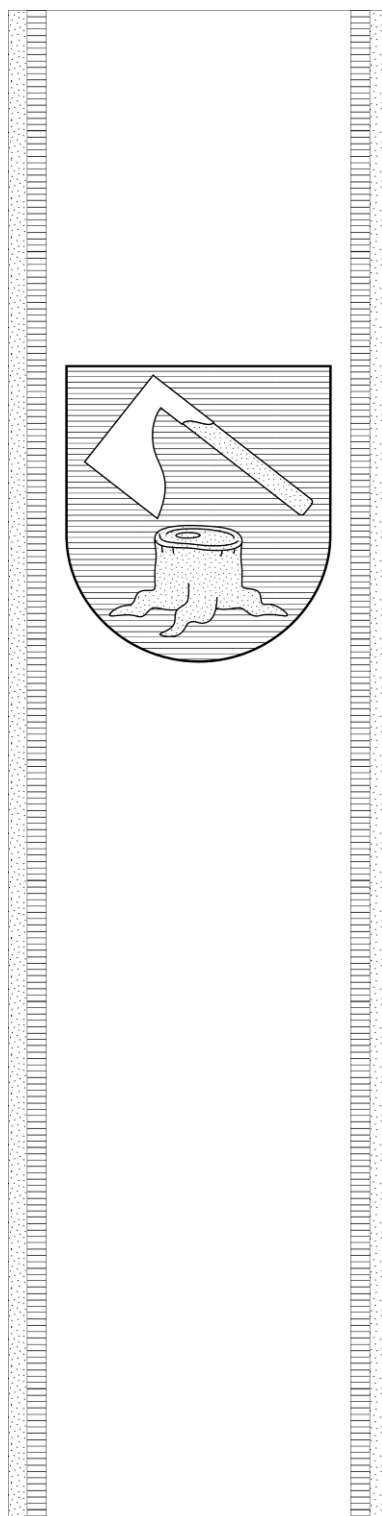

Srebrny

Błękitny

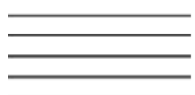
Załącznik nr 6 – Baner Gminy Markowa – rysunek monochromatyczny z proporcjami

Złoty

Srebrny

Błękitny

Załącznik nr 7 – Pieczęć Ozdobna Gminy Markowa

Ø 36 mm

Załącznik nr 8 – Pieczęć Ozdobna Rady Gminy Markowa

Ø 36 mm

1:1

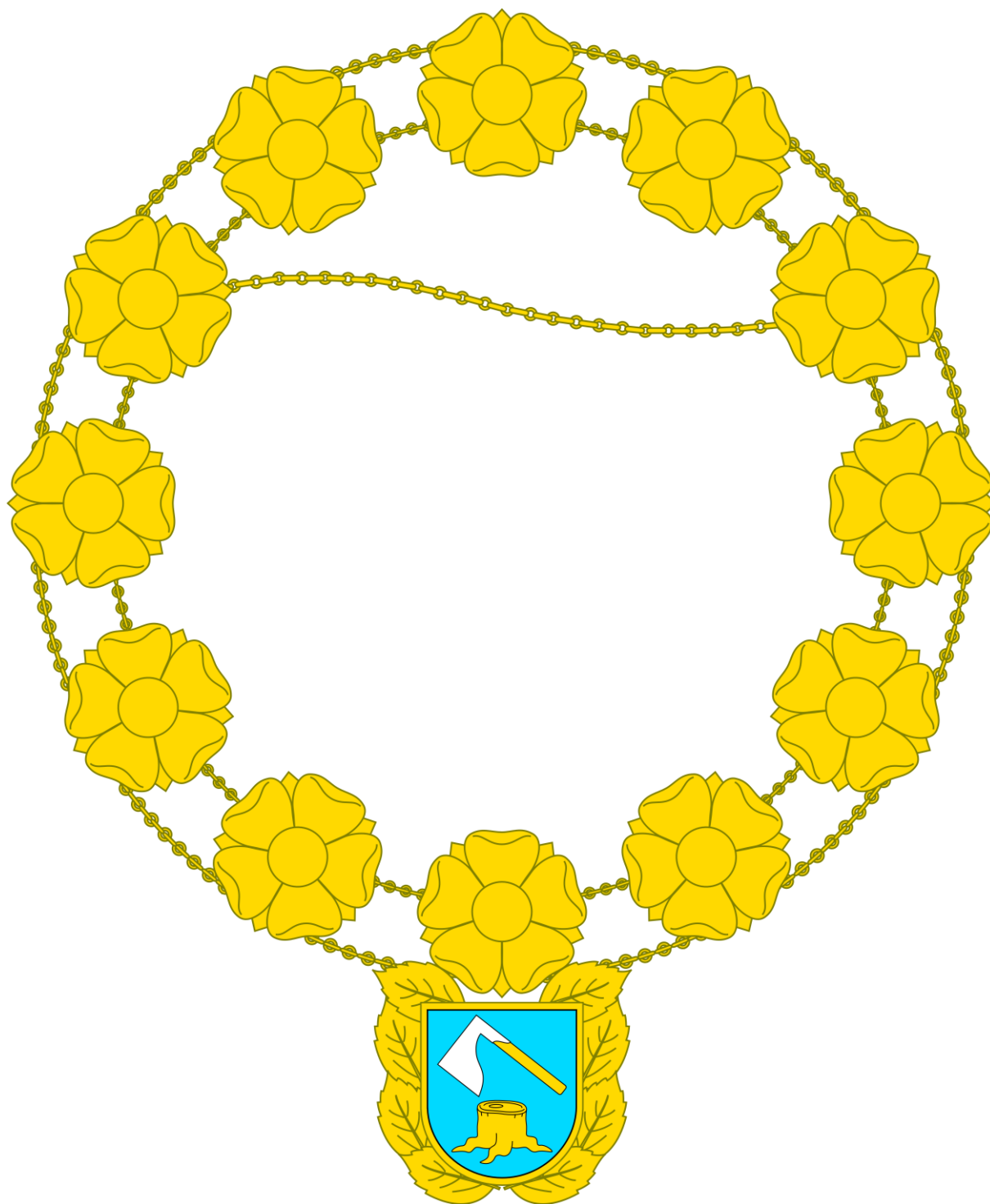

Ø 36 mm

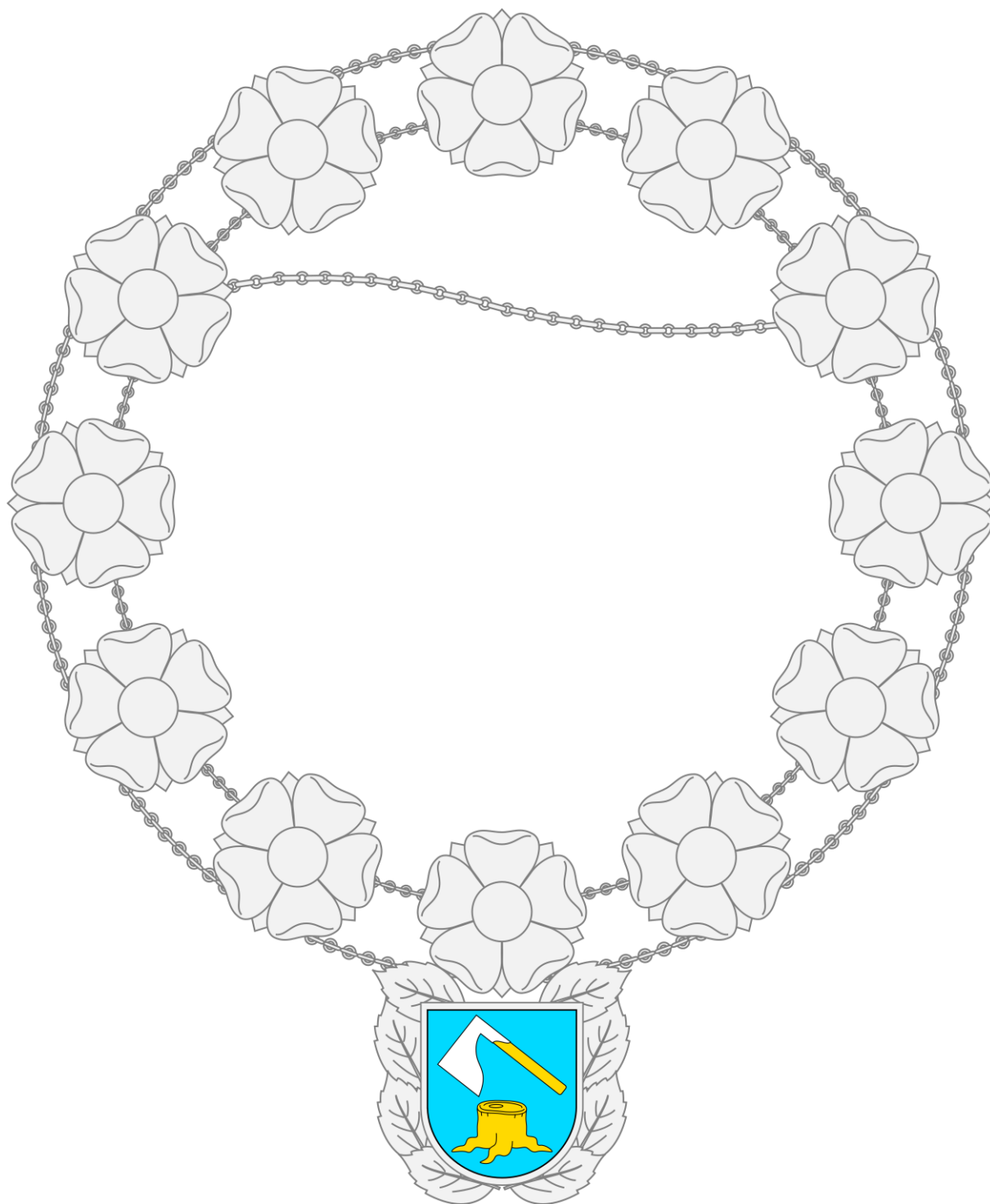

1:1

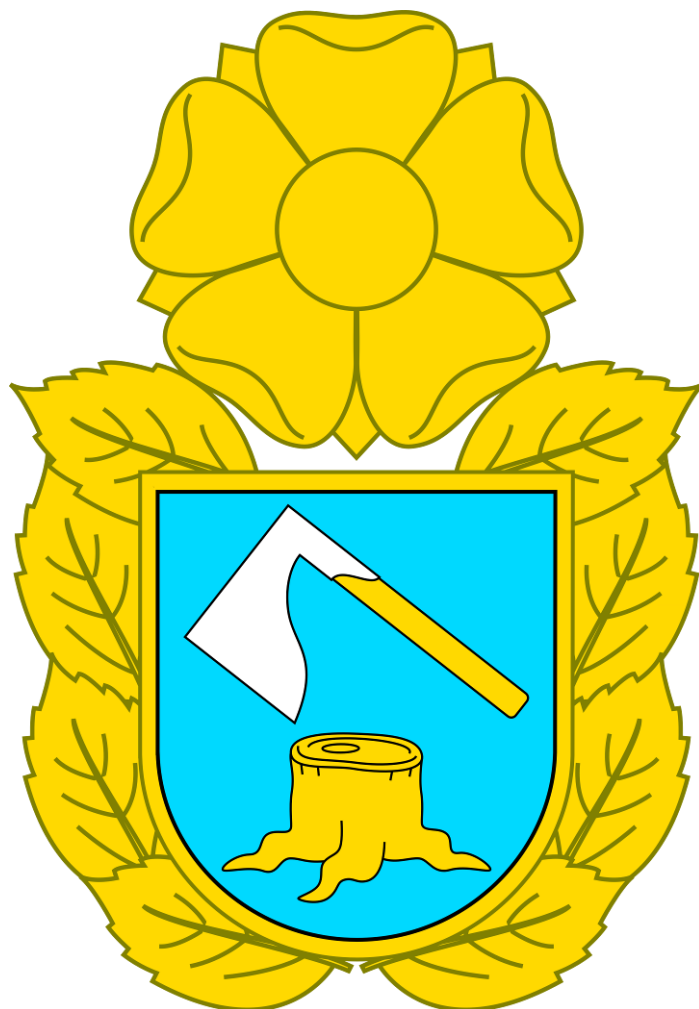
Załącznik nr 10 – Łańcuch Wójta Gminy Markowa

Załącznik nr 11 – Łańcuch Przewodniczącego Rady Gminy Markowa

Załącznik nr 12 – Rysunek elementów łańcuchów w skali 1:1

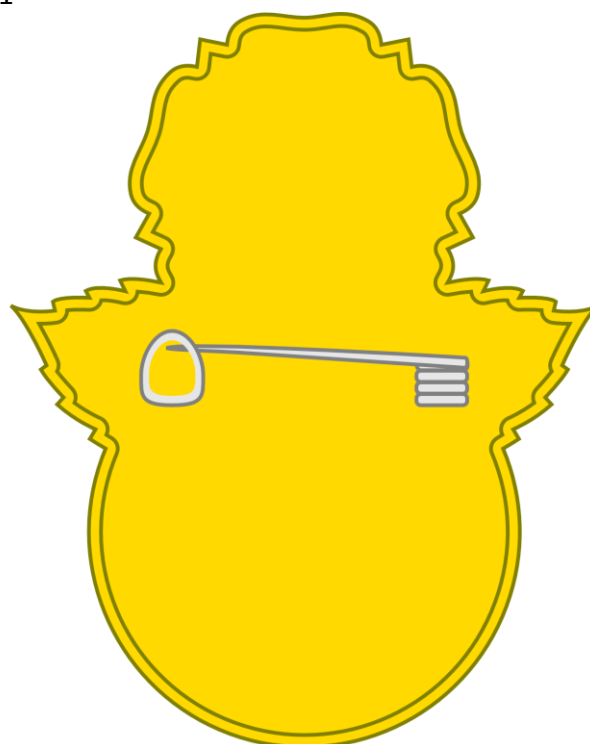

Załącznik nr 13 – Odznaka Honorowa Gminy Markowa

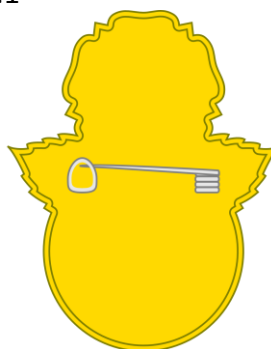
Awers

Rewers

2:1

1:1

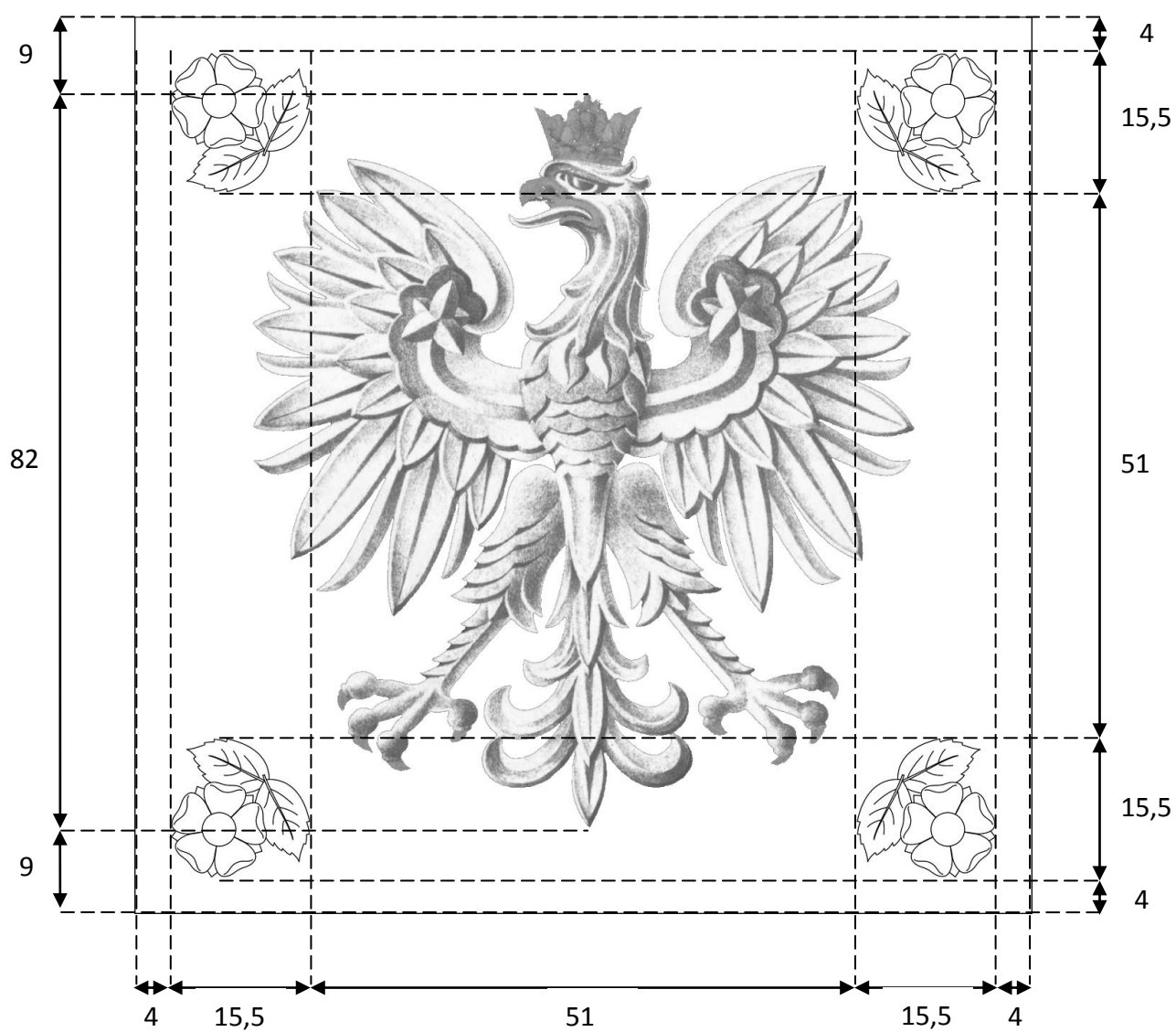
Załącznik nr 14 – Prawa strona Sztandaru Gminy Markowa

Załącznik nr 15 – Lewa strona Sztandaru Gminy Markowa

Załącznik nr 16 – Konturowy rysunek projektu prawej strony płata sztandaru gminy Markowa z naniesionymi wymiarami

Załącznik nr 17 – Konturowy rysunek projektu lewej strony płata sztandaru gminy Markowa z naniesionymi wymiarami

MARKOWA DN.
.....

DYPLOM

RADA GMINY
MARKOWA

NADAJE
PANU/PANI

.....

ODZNAKĘ HONOROWĄ
GMINY MARKOWA

WÓJT GMINY
.....

PRZEWODNICZĄCY RADY
GMINY
.....